

розвитку організаційних можливостей. Діяльність же виконавців обліку розглядається в свою чергу сукупність ролей, закладених в архітектурну модель підприємств та їх об'єднань.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1996 р. № 966-XIV (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Bragg S.M. Throughput accounting. A guide to constraint management. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., 2007. 195 p.
3. Guide to the Systems Engineering Body of Knowledge (SEBoK). URL: https://www.sebokwiki.org/w/images/sebokwiki-farm!w/8/8d/SEBoKv1.4_full.pdf.
4. Hannen S. Integrated Reporting. Useful for investors? Frankfurt am Main: PL Academic Research, 2017. 328 p.
5. McVay G., Kennedy F., Fullerton R. Accounting in the LEAN Enterprise. Providing Simple, Practical, and Decision-Relevant Information. New York: CRC Press, 2013. 195 p.
6. Sidornya A. Accounting engineering for sustainable development. *SHS Web of Conferences*. 2017. № 35, 01134. P. 1-3.
7. The TOGAF Standard. Version 9.2. U.S.: The Open Group, 2018. 532 p.
8. Walther L.M. Process and Activity-Based Costing. Managerial and Cost Accounting. USA: Bookboon, 2010. 39 p.

Цебень Р. Л.,

к.е.н., доцент,

доцент кафедри обліку,

аудиту та оподаткування,

Хмельницький національний університет

(м. Хмельницький)

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНИХ КОМПАНІЯХ УКРАЇНИ

Інвентаризація походить від латинського слова *invenire*, що означає виявляти, знаходити. Інвентаризація зародилася і почала розвиватися в процесі розвитку людської цивілізації, разом із виникненням обліку. Палій В.Ф. та Соколов Я.В. зазначають, інвентаризація була одним з перших прийомів господарського обліку [1, с.6].

Історичним аспектам розвитку інвентаризації приділяли увагу такі вчені як Бардаш С.В., Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Кужельний М.В., Маздоров В.А., Метьюс М.Р., Палій В.Ф., Перера М.Х.Б., Соколов Я.В. та ін. Результати їх досліджень свідчать про розвиток та поступове ускладнення підходів до суті,

завдань, порядку проведення інвентаризації в процесі розвитку світових економічних відносин. Так, в процесі еволюції господарського обліку поступово сформувалися завдання інвентаризації, а саме, визначення майна яким володіє власник; забезпечення збереження наявного майна; підтвердження залишків цінностей перед складанням річного балансу; оцінка і переоцінка активів за зобов'язань підприємства; підтвердження інформації, яка міститься документальних записах; використання як методичного прийому аудиту; забезпечення достовірності реєстрації фактів господарської діяльності для цілей управління підприємством.

Розвиток бухгалтерського обліку як науки обумовлює необхідність розвитку її методології на вимагає додаткових досліджень теоретичних та практичних аспектів інвентаризації.

Так, Височан О.С. окрім традиційних інформаційної, контрольної, соціальної та виховної функцій інвентаризації, виділяє організаційно-допоміжну її функцію, яка полягає в забезпеченні умов для максимально-ефективного зберігання та використання суб'єктом господарювання власних ресурсів, виявленні недоліків в умовах зберігання та механізмі використання майна, інших цінностей, напрацювання рекомендацій щодо їх усунення. Зазначена функція висуває додаткові вимоги до членів інвентаризаційної комісії, які повинні володіти спеціальними навиками та мати професійний досвід і кваліфікацію для технічного аналізу стану й середовища зберігання цінностей підприємства [2, с.50].

Павелко О.В. розглядає управлінську функцію інвентаризації, яка полягає в прийнятті управлінських рішень на підставі достовірної інформації [3, с. 62]. Бухгалтерський облік як система функціонує з метою надання користувачам необхідної інформації для прийняття управлінських рішень, тому, управлінська функція інвентаризації впливає з сутності бухгалтерського обліку як процесу виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

На прийняття управлінських рішень впливають галузеві особливості діяльності підприємств. Так, основним видом діяльності енергопостачальної компанії є розподіл електричної енергії на території відповідної області в межах розташування системи розподілу відповідно до ліцензії, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Пошук нових форм та методів управління, створення умов для забезпечення ефективної роботи розподільчих електричних мереж є пріоритетом суб'єктів електроенергетичного ринку. Тому актуальним є подальший розвиток відповідних інформаційних систем моніторингу технічного стану розподільчих мереж.

В основі існуючої системи моніторингу технічного стану електричних мереж покладено нормативно-правові акти Міненерго, а саме, Оцінка технічного стану повітряних ліній електропередавання напругою від 35 до 750 кВ : методичні вказівки у двох частинах: СОУ-Н ЕЕ 20.571:2007,

Методичні вказівки з обліку та аналізу в енергосистемах технічного стану розподільчих мереж напругою 0,38-20 кВ з повітряними лініями електропередачі: СОУ-Н МПЕ 40.1.20.576:2005 та ін.

Оцінка технічного стану електричних мереж здійснюється в процесі їх технічного обслуговування – оглядів, перевірок, іспитів і вимірів тощо та полягає у визначенні значень показників технічних параметрів об'єктів з виявленням місць, типів, кількості дефектів і пошкоджень і причин їх появи, що впливають на здатність об'єкта виконувати свої функції в забезпеченні технологічного процесу. Для визначення технічного стану об'єкта використовуються такі якісні критерії: добрий технічний стан; підлягає капітальному ремонту; підлягає реконструкції; підлягає повній заміні [4].

У відповідності до Методичних вказівок з обліку та аналізу в енергосистемах технічного стану розподільчих мереж інформація про технічний стан об'єктів станом на 31 грудня звітного року надається енергопостачальною компанією до Мінпаливенерго за формою 56-енерго «Звіт щодо оцінки технічного стану об'єктів електричних розподільчих мереж».

Система моніторингу технічного стану електричних мереж подібна до іншого контрольного заходу – інвентаризацією в бухгалтерському обліку, оскільки суцільною інвентаризацією охоплюються всі види активів підприємства незалежно від їх місцезнаходження, у тому числі які перебувають на реконструкції, модернізації, консервації, у ремонті, запасі або резерві незалежно від технічного стану [5].

Зміст інвентаризації можна розкрити через мету, яку вона повинна вирішувати. Узагальнюючи мету інвентаризації, яка пропонується в економічній літературі М.Я. Дем'яненко, В.В. Чудовець визначають її ієрархічну послідовність наступним чином: забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності; збереження майна підприємства; встановлення відхилень облікових даних від фактичної наявності господарських засобів; виявлення фактичної наявності і стану об'єкта, що перевіряється [6, с. 48].

Крім того, відповідно до Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 № 879 метою інвентаризації є виявлення активів, які частково втратили свою первісну якість та споживчу властивість, застарілих, а також матеріальних та нематеріальних активів, що не використовуються, невикористаних сум забезпечення; виявлення активів і зобов'язань, які не відповідають критеріям визнання [5].

Корюгін М.В., Куцик П.О. процедури інвентаризації розглядають як такі, що поєднують прийоми кількісного визначення величини об'єкта, встановлюють якісні параметри і характеристики його стану та подальшого отримання реальної вартості цього об'єкта [7, с. 134-135].

Згідно статті 50 Закону України «Про ринок електричної енергії» оператори систем розподілу розробляють та подають на затвердження Регулятору інвестиційні програми, плани розвитку систем розподілу на наступні п'ять років з урахуванням плану розвитку системи передачі на

наступні 10 років [8]. Для прийняття адекватних управлінських рішень необхідна відповідна релевантна інформація. Хендрексен Є. С. під релевантністю облікової інформації розуміє певну бажану характеристику інформації, що може впливати на рішення користувачів, тобто визначати управлінські та інвестиційні рішення [9, с. 90]. Тому вважаємо доцільним в енергопостачальних компаніях інтегрувати моніторинг технічного стану розподільчих мереж та інвентаризаційні заходи підприємства в єдину інформаційну систему. Це дозволить отримувати своєчасну та точну інформацію про стан розподільчих мереж для забезпечення впливу на формування інвестицій в основні засоби.

Список використаних джерел:

1. Палій В.Ф., Соколов Я.В. Введение в теорию бухгалтерского учета. – М.: Финансы, 1979. 303с.
2. Височан О.С. Інвентаризація: сутність, класифікація, принципи, функції та завдання / О. С. Височан, О. О. Височан // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 22(1). С. 48-52.
3. Павелко О.В. Інвентаризація, рахунки та подвійний запис як важелі впливу на облік фінансових результатів будівельних підприємств / О.В. Павелко / Вісник НУВГП. Серія "Економічні науки". 2019. №86. Т2. С.55-71.
4. Методичні вказівки з обліку та аналізу в енергосистемах технічного стану розподільних мереж напругою 0,38-20 кВ / URL: <https://forca.com.ua/instrukcii/rospodilni-merezhi/metodichni-vkazivki-z-obliku-ta-analizu-v-energosisistemah-tehnichnogo-stanu-rozpodilnih-merezh.html> (дата звернення 01.03.2021).
5. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 02.09.2014 № 879 / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення 01.03.2021).
6. Дем'яненко М.Я. Інвентаризація в системі бухгалтерського обліку (питання теорії та практики): монографія / М.Я. Дем'яненко, В.В. Чудовець. – К.: ННЦ “Інститут аграрної економіки”, 2008. 267с.
7. Корягін М.В., Куцик П.О. Концептуальний розвиток методології бухгалтерського обліку: монографія / М.В. Корягін, П.О. Куцик. Львів: ЛКА, 2015. 239 с.
8. Закон України «Про ринок електричної енергії від 13.04.2017 №2019-VIII / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text> (дата звернення: 01.03.2021).
9. Хендрексен Э. С. Теория бухгалтерского учета [Текст] / Хендрексен Э. С., Ван Бреда М. Ф. ; [пер. с англ]. М. : Финансы и статистика, 1997. – 576 с.